

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 27/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN GAŠPAREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cb 10/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej náhradu trov konania a primerané finančné zadost'učinenie 3 230 eur, ktoré odôvodňuje s dôrazom na predmet konania, ktorým je určenie práva a náhrada škody, pričom konečné vyriešenie daného sporu je pre sťažovateľku mimoriadne dôležité.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne podala na Okresnom súde Trnava 26. novembra 2019 žalobu o určenie práva a náhradu škody. Okresný súd Trnava 28. januára 2020 postúpil vec z dôvodu miestnej nepríslušnosti Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom vyjadril nesúhlas s postúpením veci Okresným súdom Trnava a predložil vec Krajskému súdu v Trenčíne, ktorý uznesením č. k. 8 Ncb 3/2020-112 z 2. septembra 2020 rozhodol, že príslušným súdom je Okresný súd Michalovce, ktorý vec zaevidoval 16. septembra 2020 pod sp. zn. 16 Cb 10/2020.

3. Okresný súd uznesením č. k. 16 Cb 10/2020-150 z 30. októbra 2020 vyzval sťažovateľku, aby v lehote 15 dní upresnila petit žaloby. Sťažovateľka 27. novembra 2020 predložila okresnému súdu podanie „*Odpoveď na uznesenie tunajšieho súdu zo dňa 30. 10. 2020 /návrh žalobcu na pripustenie zmeny časti petitu*“, v ktorom zároveň uviedla, že podáva návrh na pripustenie zmeny bodu I a bodu II petitu žaloby a žalobu upresnila.

4. Okresný súd uznesením č. k. 16 Cb 10/2020-164 z 30. decembra 2020 rozhodol: „*Podanie žalobkyne (žaloba o určenie práva) zo dňa 26. 11. 2019 podané na Okresnom súde Trnava dňa 27. 11. 2019, doručené tunajšiemu súdu dňa 16. 9. 2020 v navrhovanom znení výroku I. a II. odmieta.*“

5. Po podaní odvolania sťažovateľkou Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4 Cob 12/2021-184 zo 17. marca 2021 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 16 Cb 10/2020-164 z 30. decembra 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Proti rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 12/2021-184 zo 17. marca 2021 podal žalovaný 20. mája 2021 dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1 Obdo 76/2021 z 26. júla 2022 odmietol a priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Okresný súd vyzval sťažovateľku 24. augusta 2022 na predloženie listinných dôkazov a zároveň zisťoval, či sťažovateľka trvá na oslobodení od súdneho poplatku.

8. Sťažovateľka sa k výzve okresného súdu vyjadrila podaním zo 16. septembra 2022. Okresný súd si 20. októbra 2022 vyžiadal listinné dôkazy a uznesením č. k. 16 Cb 10/2020-310 z toho istého dňa sťažovateľke nepriznal nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka 18. novembra 2022 sťažnosť, o ktorej nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka uvádza, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá konanie o jej žalobe tri roky, pričom napadnuté konanie pred okresným súdom trvá viac ako dva roky, v merite veci sa ešte nezačalo konať, keďže nie je nariadené ani súdne pojednávanie, nekonalo sa ani predbežné prejednanie sporu a nezačalo sa vykonávanie dokazovania.

10. Sťažovateľka argumentuje, že porušovateľ zodpovedá za celkovú dĺžku napadnutého konania potom, keď Krajský súd v Košiciach zrušil jeho uznesenie z 30. decembra 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čo je potrebné (spolu s nadväzujúcim dovolacím konaním) považovať za zbytočný priet'ah v súdnom konaní, spôsobený neefektívnou a nesústredenou činnosťou porušovateľa.

11. Sťažovateľka uvádza, že výsledok konania je pre ňu mimoriadne významný, keďže predmetom konania vo veci samej je určenie práva a nárok na náhradu škody. Napadnuté konanie pritom nepovažuje za skutkovo či právne zložité a argumentuje, že právna ani faktická zložitosť veci či nedostatočné personálne obsadenie súdu nemôžu ospravedlniť neprimeranú dĺžku napadnutého konania, a poukazuje na to, že v súvislosti s jej vystupovaním v napadnutom konaní neexistujú žiadne také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Zároveň uviedla, že je presvedčená, že k priet'ahom v konaní došlo výhradne samotným postupom okresného súdu, konkrétne jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou, ktorá vyústila do zrušenia jeho uznesenia z 30. decembra 2020 v odvolacom konaní a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Absenciu rozhodnutia v napadnutom konaní po vyše troch rokoch od podania žaloby považuje sťažovateľka za zjavne neprimeranú a nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta.

12. V súvislosti s uplatneným finančným zadosťučinením sťažovateľka uvádza, že za nehmotnú ujmu v podobe intenzívneho zásahu do jej základných ľudských práv a stratu dôvery v naplnenie pojmu materiálny právny štát zodpovedá okresný súd, a to z dôvodu jeho nesústredenej a neefektívnej činnosti, pričom poukazuje na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

16. V súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v bodoch 2 až 8 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o konanie, ktoré ako celok ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom trvá tri roky, pričom v dôsledku spornej miestnej príslušnosti bola právna vec sťažovateľky predložená okresnému súdu až 16. septembra 2020. Ústavný súd pripúšťa, že v dôsledku zrušenia uznesenia okresného súdu z 30. decembra 2020 a následného dovolacieho konania došlo k určitému predĺženiu konania, teda postup okresného súdu nie je celkom optimálny, zároveň však uvádza, že doterajšiu dĺžku napadnutého konania nepovažuje za neúnosnú.

18. Sumarizujúc uvedené, dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že okresný súd postupuje v napadnutom konaní plynulo a ojedinelý prietah spôsobený predovšetkým nesústreďeným postupom okresného súdu nedosahuje takú intenzitu, že by ho bolo možné kvalifikovať (prihliadajúc na doterajšiu dĺžku a predmet napadnutého konania) ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z.

o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

19. V závere však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že neefektívna činnosť, resp. nečinnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľka sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu